

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „РАН БОСИЛЕК“

5300 Габрово, ул. “Орлово гнездо” 12, <https://ranbosilek.com>
тел.: 066 / 807 516, e-mail: info-700102@edu.mon.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

Нина Митева

Директор на ОУ „Ран Босилек“

УЧИЛИЩЕН ПЛАН

ЗА НАСЪРЧАВАНЕ И ПОВИШАВАНЕ НА ГРАМОТНОСТТА

ЗА УЧЕБНАТА 2024/2025 ГОДИНА

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

„Грамотността е способността на човека да идентифицира, да разбира, да интерпретира, да създава, да обменя, да общува, да изчислява, като използва отпечатани и написани на ръка материали, свързани с различни видове контекст. Грамотността е продължителен и непрекъснат процес на обучение и/или учене, който позволява на човека да постигне целите си, да развие знанията си и потенциала си, както и да участва пълноценно в общността и в обществото, към което принадлежи”.

Началната грамотност се свързва с началния етап от овладяване на четенето и писането в единство с разбирането на прочетеното и написаното, при който се овладява кодът за преход от графичните знаци към звуковата форма на думата при четенето и обратно – от звуковата форма към графичната при писането. Компонентите на началната грамотност са уменията да се чете, уменията да се пише и уменията да се разбира смисъла на прочетеното и написаното – умения, които следва да се придобият в първи клас в съответствие със заложените в националните учебни програми изисквания. В зависимост от функциите, целите и възрастовите групи, се различават следните видове грамотност:

БАЗОВА ГРАМОТНОСТ – умение за четене с разбиране на текст, за писане и за правилна употреба на езика в конкретен контекст (свързва се с компетентностите, които се очаква да притежават учениците в края на IV клас)

Базовата грамотност по български език включва основните умения за четене, писане, разбиране на текст и правилно използване на езика в ежедневната комуникация. Това е фундаментална част от образованието, която формира основата за по-нататъшното развитие на езиковите умения на учениците.

Ключови компоненти на базовата грамотност по български език:

Четене с разбиране

Способността да се чете текст правилно и да се разбира основното съдържание.

Разпознаване на различни типове текстове (приказки, разкази, описания и др.) и умение за извличане на основната идея и важната информация.

Правопис

Изписването на думите според правилата на българския правопис.

Умение за коригиране на правописни грешки и осъзнаване на най-честите правописни правила като употребата на „и” и „й”, „ъ” и „а”, „о” и „у” и т.н.

Граматика

Знание за основните граматически правила на българския език, като род, число и членуване на съществителните имена, употребата на глаголните времена и правилна употреба на предлози и съюзи.

Умение за съставяне на прости и сложни изречения с правилен словоред.

Писане на текстове

Съставяне на кратки писмени изложения, разкази или описания, които да са логично структурирани и свързани.

Изграждане на умение за писане на изречения с правилна пунктуация и правопис.

Пунктуация

Познаване и правилно използване на основните пунктуационни знаци: точка, запетая, въпросителен и удивителен знак, двоеточие и тире.

Развитие на речниковия запас

Обогатяване на речника чрез изучаване на нови думи и техните значения.

Умение за използване на думи в различни контексти и развиване на способността за изразяване на мисли по различни начини.

Примерни дейности за развитие на базовата грамотност по български език в начален етап:

Диктовки – редовни упражнения по диктовка развиват уменията за слушане, правопис и граматически правилна писмена реч.

Четене на глас – Учениците четат текстове на глас, за да развият правилно произношение и да усвоят пунктуационните правила, като същевременно се проверява тяхното разбиране на текста.

Упражнения по граматика – задачи за разпознаване на части на речта, време и форма на глаголите, членуване на съществителните имена и т.н.

Създаване на кратки съчинения – учениците пишат кратки разкази, описания или съчинения на различни теми, което им помага да развият уменията си за структуриране на текстове и правилното използване на езиковите правила.

Работа с правописни игри – използване на игри, като кръстословици или търсене на правописни грешки, за да се направи обучението по-забавно и интерактивно.

Обсъждане на текстове – след прочитането на текстове учениците обсъждат тяхното съдържание, главната идея и смисъла, като така развиват уменията за четене с разбиране и критично мислене.

Развиването на базовата грамотност по български език е изключително важно, тъй като осигурява стабилна основа за по-нататъшно обучение и за успешна комуникация в обществото.

Базовата грамотност в училище е основен елемент от образованието и включва четене, писане и основни умения за разбиране на текст.

Дейности, които подпомагат развитието на базовата грамотност при учениците:

1. Четене на глас

Учителите или учениците могат да четат на глас текстове в класната стая, като това подпомага развиването на правилно произношение, интонация и разбиране на текста.

Четенето на глас пред съученици също насърчава увереността.

2. Редовни упражнения по диктовка

Провеждането на диктовки стимулира уменията за слушане, писане и правопис. Това позволява на учениците да се научат да пишат правилно думи и да усвоят граматическите правила.

3. Игри с думи и срички

Игри като „Търсене на думи“ или „Срички и думи“ могат да помогнат на учениците да разпознават нови думи и да подобрят уменията си за четене.

Кръстословици, анаграми и други игри също развиват езиковите умения.

4. Кръгово четене

Тази техника включва учениците да четат текст на части, като всеки ученик чете по едно или две изречения. Това ги кара да се съсредоточат върху четенето и да слушат другите.

5. Работа по двойки или в малки групи

Учениците могат да се разделят по двойки или в малки групи и да работят върху различни упражнения за четене и писане, като се подкрепят взаимно.

Работата в групи насърчава комуникацията и споделянето на идеи.

6. Създаване на истории и разкази

Учениците могат да бъдат насърчавани да пишат собствени кратки разкази или приказки, като по този начин упражняват не само писането, но и креативното мислене.

Може да се организира изложба на техните творби или да се създаде училищно списание.

7. Упражнения за разбиране на текст

Четене на кратки текстове с последващи въпроси, които проверяват разбирането на съдържанието, като същевременно учат децата да извличат ключова информация.

8. Интерактивни учебни материали

Използване на образователни платформи, които предлагат упражнения за четене и писане, игри и задачи за попълване на думи, за да направят обучението по-забавно.

9. Писане на дневници

Учениците могат да водят дневник, където ежедневно да записват свои мисли, събития от деня или разсъждения по зададени теми. Това стимулира редовното писане и развива уменията им за изразяване.

10. Тематични изложби и проекти

Това не само развива четенето, но и насърчава говоренето пред публика.

Чрез тези разнообразни дейности базовата грамотност в училище може да бъде насърчена и развитието на уменията за четене и писане ще бъде по-естествено и ангажиращо за учениците.

ФУНКЦИОНАЛНА ГРАМОТНОСТ – умение за откриване, подбиране, извличане, анализиране и синтезиране на информация от различни източници и за използването ѝ за постигане на дадена цел както в обучението по всички учебни предмети, така и в различни житейски ситуации (свързва се с компетентностите, които се очаква да притежават учениците в края на основното си образование)

Функционалната грамотност надгражда базовите умения за четене и писане и се фокусира върху способността на учениците да прилагат тези умения в реални житейски ситуации. Тя включва и умения като критично мислене, решаване на проблеми, разбиране и анализ на различни видове текстове и комуникация.

Дейности, които ще подпомогнат развитието на функционалната грамотност у нашите ученици:

1. Анализ и обсъждане на новини

Учениците четат статии от вестници или онлайн новинарски сайтове и обсъждат какво разбират от тях, каква е основната идея и какви са фактите в текста.

Дебати по актуални събития също насърчават критичното мислене и способността за аргументация.

2. Решаване на ежедневни проблеми чрез текст

Организиране на ролеви игри или симулации, при които учениците използват писмени инструкции, за да решат практически проблеми, като например попълване на формуляри, разчитане на указания или инструкции за употреба на различни уреди.

3. Разбор на инструкции

Учениците могат да получават инструкции за конкретни задачи да анализират текста, като изпълняват инструкциите стъпка по стъпка.

4. Проектно-базирано обучение

Работата по проекти, които изискват събиране на информация, организиране на данни и представяне на резултати, е отличен начин да се развие функционалната грамотност. Например, проекти за изследване на определена тема или създаване на презентации по дадена тема.

5. Създаване на бюджети и планове

Учениците ще бъдат ангажирани с упражнения за съставяне на семеен бюджет, планиране на пътуване или организиране на събитие. Те трябва да разбират и анализират финансова информация и да вземат решения на база на нея.

6. Работа с документи и формуляри

Практическа работа с реални документи, като попълване на формуляри (например формуляри за работа, медицински документи), е важна част от функционалната грамотност. Учениците разбират и попълват различни типове документи правилно.

7. Анализ на реклами и медийни послания

Учениците ще разглеждат реклами (в телевизия, интернет, списания) и ще анализират какво послание носят, какви са техниките за убеждаване, както и как се използва езикът, за да се въздейства на публиката.

8. Разработка на есета и доклади

Писането на есета по социални, културни или екологични теми развива способността за критичен анализ, структуриране на идеи и аргументация.

Учениците ще пишат доклади за различни проблеми, което ще им помогне да синтезират информация и да изразяват ясно мнението си.

9. Работа със статистически данни и графики

Учениците ще интерпретират статистически данни, таблици и графики, като например демографски данни, резултати от проучвания или финансови отчети. Това може да бъде свързано с математически задачи или с практически казуси.

10. Симулация на реални ситуации

Организиране на симулации, където учениците играят роли като граждани, служители или работодатели. Те ще трябва да пишат писма, имейли, да общуват с различни институции или да водят преговори. Например, може да се симулира процес на подаване на жалба или искане за информация от институция.

11. Обсъждане на етични въпроси

Учениците ще участват в дискусии по етични теми, свързани с медии, социални мрежи, лични данни и сигурност. Те ще развиват способността да разпознават важни социални въпроси и да обсъждат тяхното въздействие.

12. Организация на ученически вестник или блог

Създаването на училищен вестник или онлайн блог, където учениците пишат и публикуват новини, статии или лични размисли, може да насърчи развитието на писмената и функционалната грамотност.

Чрез тези дейности учениците ще развиват не само четивна и писмена грамотност, но и умения за справяне с ежедневните предизвикателства, като същевременно усъвършенстват критичното мислене и анализ на информацията.

МУЛТИФУНКЦИОНАЛНА ГРАМОТНОСТ – компетентност за създаване, разбиране, тълкуване и критическа оценка на писмена информация (свързва се с компетентности, които се очаква да развиват и демонстрират лицата в рамките на обучението си за придобиване на средно образование и на по-висока образователна степен).

Мултифункционалната грамотност представлява съвкупност от различни видове грамотност, които позволяват на хората да се справят с предизвикателствата на съвременния свят. Тя включва не само базовите умения за четене и писане, но и уменията за разбиране и използване на информация в различни формати и контексти – дигитална грамотност, финансова грамотност, медийна грамотност и други.

Целта на мултифункционалната грамотност е да подготви индивидите за пълноценно участие в обществото.

Видове грамотности, включени в мултифункционалната грамотност:

Дигитална грамотност – умението да се използват ефективно технологии и интернет за достъп, оценка и създаване на информация.

Финансова грамотност – уменията за разбиране на финансови концепции като бюджетиране, спестяване, инвестиране и вземане на финансово отговорни решения.

Медийна грамотност – способността да се анализират, оценяват и създават медийни послания в различни формати.

Критическа грамотност – умението да се анализират текстове и информация критично, като се разпознават манипулации, скрити послания и предразсъдъци.

Културна грамотност – осъзнаване и разбиране на различни културни контексти, традиции и норми.

Примерни дейности за развитие на мултифункционална грамотност:

1. Дигитална грамотност

Проект за онлайн проучване: Учениците могат да изследват различни онлайн източници по дадена тема и да направят презентация с използване на цифрови инструменти (например PowerPoint или Google Slides). Това развива умения за търсене, оценка на информацията и използване на технологиите.

Създаване на блог или уебсайт: Учениците могат да създадат личен блог или уебсайт по тема, която ги интересува, като упражняват писмени и технически умения за представяне на съдържание.

2. Финансова грамотност

Симулиране на бюджетиране: Учениците могат да създадат фиктивен личен бюджет или бюджет за организиране на събитие. Те ще трябва да планират разходи, приходи и спестявания, което ще ги научи на финансова отговорност.

Дискусия за кредити и спестявания: Разглеждане на различни финансови продукти като кредити, дебитни и кредитни карти, спестовни сметки, лихви и инвестиции. Учениците могат да обсъждат предимствата и рисковете на всеки продукт.

Анализ на рекламни кампании: Учениците могат да разгледат различни реклами и да анализират какви техники се използват, за да се привлекат потребителите. Те ще научат как медиите влияят върху поведението и мнението на хората.

Откриване на фалшиви новини: Учениците ще се научат как да разпознават фалшиви новини, манипулирани изображения и дезинформация чрез проверка на източници и анализ на достоверността на медийните материали.

4. Критическа грамотност

Четене с критическо мислене: Учениците четат статия или текст и след това се обсъжда какво е представено, какви са целите на автора, какви възможни предразсъдъци или манипулации съществуват в текста.

Дебати: Учениците могат да се разделят на групи и да провеждат дебати по различни актуални теми. Те ще трябва да съберат доказателства, да защитават позицията си и да мислят критично по въпроси от обществен интерес.

5. Културна грамотност

Проучване на култури: Учениците могат да изследват различни култури, техните традиции и обичаи, като представят своите открития в клас. Това може да включва презентации, доклади или дори събития, свързани с културни празници.

Културни дискусии: Организиране на дискусии по теми, свързани с културното разнообразие и как то влияе върху обществото. Това помага на учениците да развият уважение и разбиране към различните култури.

Допълнителни дейности за развитие на мултифункционалната грамотност:

Работа с различни видове текстове: учениците могат да бъдат изложени на различни жанрове и видове текстове – новини, научни статии, художествена литература, инструкции, инфографики и др. Това ще ги научи как да извличат смисъл от различни информационни формати.

Проект за екологична грамотност: учениците могат да работят по проекти, свързани с опазване на околната среда, като същевременно усвояват умения за изследване, анализ и планиране на действия за намаляване на екологичния отпечатък.

Упражнения с използване на мобилни приложения: Учениците могат да използват различни образователни приложения за изучаване на нови умения като програмиране, финансова грамотност или работа с графични програми.

Чрез тези дейности учениците ще развият умения за успешна комуникация и ориентиране в съвременната информационна среда, както и ще придобият способности, които ще им помогнат да се справят с предизвикателствата на реалния свят.

II. ВИЗИЯ

Изграждане на общество на знанието, в което грамотността заема централно място за индивидуалното и общественото развитие и служи като основа за интелигентен растеж.

III. ПРИНЦИПИ

Партньорство – възможно най-широко участие на всички институции на национално, регионално, областно и общинско равнище, медии, детски градини, училища, библиотеки, граждански организации и др. Спазването на принципа на партньорство ще допринесе за ефективното изпълнение на стратегията и повишаване на капацитета за развитие на предприетите мерки и дейности.

Концентрация – усилията при изпълнението на стратегията ще бъдат съсредоточени в конкретни области, свързани с насърчаването и развитието на грамотността.

Допълняемост – дейностите, планирани в стратегията, ще бъдат допълвани с инициативи, изпълнявани и финансирани извън планираните в стратегията мерки и средства.

Дейностите в стратегията кореспондират с основни политики, насочени към повишаване на грамотността, очертани в други стратегически документи и национални програми (Приложение № 5)

Всеобхватност – създаване на широка среда, в която ще бъдат създадени условия и реализирани дейности за насърчаване и развитие на грамотността. Благоприятната среда включва дома, детските градини и училищата, библиотеките, медиите, висшите училища и др.

Насърчаването и повишаването на грамотността за учебната 2024/2025 година може да се осъществи чрез различни стратегии, насочени към ученици, учители и родители. Ето някои от ключовите подходи, които могат да бъдат ефективни:

1. Четене на книги и ресурси на разбираемо ниво - предоставяне на разнообразни книги, подходящи за различни възрасти и нива на четене; създаване на училищни или обществени програми за поощряване на четенето, като четене на глас в клас, „Маратон на четенето“, състезания по четене и други.

2. Използване на дигитални ресурси - включване на дигитални платформи за четене, които са интерактивни и мотивиращи за учениците; уроци, които съчетават традиционното четене с онлайн материали като аудиокниги, електронни книги и образователни игри.

3. Интерактивно и проектно-базирано обучение - внедряване на методи, при които учениците работят по проекти, които изискват четене, писане и представяне на информация. Това ги ангажира по-активно и прави грамотността по-интересна; работа в групи за създаване на собствени книги или списания.

4. Подготовка и подкрепа за учителите - обучение на учителите за нови и иновативни методи за повишаване на грамотността, включително стратегии за справяне с проблемите на учениците с ниска мотивация или затруднения; въвеждане на специализирани материали и ресурси за учители, които могат да бъдат използвани за индивидуализиран подход към различни ученици.

5. Включване на родителите - насърчаване на родителите да четат у дома с децата си, както и да участват в различни училищни инициативи; организиране на работилници или семинари за родителите как да подпомагат грамотността у дома.

6. Диференцирано обучение - приспособяване на учебните материали и задачи според нивото на всеки ученик, за да се избегне обезкуражаване при по-слабите ученици; използване на мултимедийни инструменти, които да поддържат интереса на различните групи ученици.

Тези подходи, ако се прилагат системно и последователно, могат да допринесат за значителен напредък в грамотността на учениците през учебната 2024/2025 година.

IV. ЦЕЛИ

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ:

ПОСТИГАНЕ НА РАВНИЩЕ НА ФУНКЦИОНАЛНА ГРАМОТНОСТ, КОЕТО ЩЕ ОСИГУРИ ВЪЗМОЖНОСТ ЗА ЛИЧНОСТНО И ОБЩЕСТВЕНО РАЗВИТИЕ И ЩЕ СПОМОГНЕ ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ИНТЕЛИГЕНТЕН, ПРИОБЩАВАЩ И УСТОЙЧИВ РАСТЕЖ НА ИКОНОМИКАТА.

1.Повишаване на равнището на грамотност и увеличаване на участието в приобщаването.

☐Прилагане на конкретни мерки, свързани с повишаване на качеството на обучението и по-конкретно с учебното съдържание.

☐Предвиждане на стимули за ограмотяване както чрез работа със семействата, така и чрез индивидуална работа с учениците.

2.Усвояване на българския книжовен език в системата на училищното образование

3.Създаване на благоприятна среда за насърчаване на четенето и повишаване на грамотността

V. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

1.Организиране и провеждане на конкретни дейности и мероприятия в начален и прогимназиален етап, свързани с насърчаване и повишаване на грамотността.

2.Осъществяване на дейности за създаване и поддържане на интереса и мотивацията за четене.

3. Приобщаването на родителите и осъзнаване значимостта на грамотността за бъдещата реализация на децата.
4. Търсене на иновативни пътища за осъвременяване на образователния процес и интегриране на информационните технологии в обучението.
5. Сътрудничество между учителите от начален и прогимназиален етап с цел осъществяване на приемственост и успешна адаптация на учениците.

VI. МЕРКИ

1. Усвояването на българския книжовен език е задължително за всички деца и ученици
2. Спазването на книжовните езикови норми в системата на училищното образование се подпомага и контролира от учителите и другите педагогически специалисти
3. Привличане на общественото внимание към значението на грамотността и популяризиране на четенето.
4. Подпомагане на родителите за усъвършенстване на техните умения да увеличат и да насърчават децата си към четене и към развитие на езиковите умения. Предвижда се обогатяване на училищни библиотеки, на библиотеките в класните стаи и в стаите за занимания по интереси.
5. Осигуряване на лесен достъп до книги и до други четива.
6. Оценяване на равнището на грамотност.
7. Оптимизиране на стандартите за учебно съдържание и на учебните програми.
8. Повишаване на квалификацията на учителите за повишаване на равнището на грамотност.
9. Преодоляване на социално-икономическата неравнопоставеност
10. Преодоляване на неравнопоставеността при децата билингви.
11. Преодоляване на социално-икономическата неравнопоставеност.

VII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Определяне и постигане на високи, но реалистични цели за подобряване на грамотността
2. Участие в международния ден на книгата и авторското право – 23 април
3. Насърчаване на интереса към книгата
4. Повишаване на мотивацията на децата и учениците да четат художествена и научна литература
5. Привличане на родителите в процеса на формиране у децата/учениците на интерес към четенето
6. Повишаване на информираността на родителите на ученици от различни етноси относно ролята на функционалната грамотност и възможностите за постигането и
7. Формиране на култура за четене на разнообразни книги за удоволствие
8. Популяризиране на достъпа до книги и други четива
9. Осигуряване на повече възможности за четене на книги за удоволствие
10. Повишаване на компетентността на началните учители за постигане на базова грамотност на учениците

VIII. ДЕЙНОСТИ:

Цели, мерки и дейности	Очаквани резултати	Отговорник Срок
Цел 1. Усвояване на българския книжовен език в системата на училищното образование		
Мярка 1. Усвояването на българския книжовен език е задължително за всички деца и ученици		
1. Усвояване на българския книжовен език се свързва с изисквания към устната и към писмената реч на учениците.	Да се спазват книжовните езикови норми в учебните часове по всички учебни предмети, в дейностите по различните образователни направления, както и в дейностите за осигуряване на общата подкрепа за личностно развитие	Педагогически специалисти постоянен
2. Усвояването на българския книжовен език се осъществява в процеса на училищното образование и чрез осигуряване на обща подкрепа за личностно развитие в училищата.	Провеждане на допълнителните консултации по учебни предмети, в т.ч. и по български език и литература, заниманията по интереси; библиотечно-информационното обслужване;	Педагогически специалисти Постоянен
3. Осигуряване на условия за допълнителни консултации по БЕЛ	Овладяването на книжовно езиковите норми да се подпомага от познавателните книжки, учебниците и учебните помагала	Педагогически специалисти Главни учители постоянен
Мярка 2. Спазването на книжовните езикови норми в системата на училищното образование се подпомага и контролира от учителите и другите педагогически специалисти		
1. Овладяването и прилагането на книжовните езикови норми на българския език от учениците е обект на проверка и оценка от учителя в учебните часове по учебния предмет български език и литература.	Овладяване и прилагане на българския книжовен език се установява и чрез устни и писмени изпитвания.	Учители-НЕ, учители -ЦДО-НЕ постоянен
2. Резултатите от проследяването на постиженията на детето се вписват в дневника на групата/класа .	Определяне и постигане на реалистични цели за повишаване на грамотността	Кл. р-ли; нач. курс постоянен
Цел 2. Създаване на благоприятна среда за насърчаване на четенето и повишаване на грамотността		
Мярка 1. Привличане на общественото внимание към значението на грамотността и популяризиране на четенето		
1. Участие в съвещания за представяне на Регионален план за	Популяризиране на училищните инициативи	Главни учители

действие по Националната стратегия за насърчаване и повишаване на грамотността		
2.Разработване и утвърждаване на училищен план за насърчаване и повишаване на грамотността като неразделна част от документацията на училището	Определяне и постигане на реалистични цели за повишаване на грамотността	Кл. р-ли - начален етап; учители ЦДО-начален етап Главни учители октомври 2024г.
3.Планиране в годишните разпределения на учителите за провеждане на занимания в библиотеката, читалището	Повишаване на мотивацията да четат художествена литература	Кл. рък-ли, учители, учители-ЦДО; октомври 2024г
4. „Вече сме грамотни” – тържество в първи клас Състезание по калиграфия и правопис.	Повишаване на мотивацията на децата и учениците да четат художествена и научна литература и гордост да се представят пред родителите	Кл. р-ли 1. клас; Главни учители; март 2025 г.
5. Организиране на участието и популяризиране на инициативата „Да подарим книга, да създадем библиотечен кът в училище”	Създаване на библиотечен кът в училище в и класната стая.	Класните ръководители учители-ЦДО, Главни учители Срок:постоянен
6. Във връзка с празника на училището – 138 години от рождението на Ран Босилек да се проведе училищен маратон на четенето; Организиране на публични четения „Най-обичам....“, Драматизации:„Любими приказни герои на Ран Босилек гостуват на най-малките”.	Повишаване на интереса , привличане на общественото внимание и популяризиране на четенето.	учители-ЦДО главни учители кл. ръководители
7. Участие на учениците в Национален маратон на четенето; Изработване на постер с послания на известни творци	Насърчаване на интереса към книгата	Ученически съвет м. април
8. „Моята първа среща с книгите в библиотеката“– посещение на библиотеката от първокласниците	Популяризиране на международния ден на детската книга /2 април/и Международния ден на книгата и авторското	Ежегодно април 2025 г.

	право 23 април	кл. р-ли в нач.етап
Мярка 2. Подпомагане на родителите за усъвършенстване на техните умения да увеличат и да насърчават децата си към четене и към развитие на езикови умения	Популяризиране на достъпа до книгата	м. март; кл. р-ли
1.Организиране на тематични родителски срещи с родителите на децата и учениците за значимостта на функционалната грамотност.	Повишаване на интереса към книгата	Кл. р-ли нач. етап; м. март 2025г. Главни учители
2. „Отворени врати”- открити уроци по БЕЛ с родители Подкрепа на заниманията за четене с родителите.	Открити уроци по БЕЛ в 1, 2, 3, 4 клас. Изработване на книжки и възпитаване на любов към книгата.	Учители м. януари 2025г. – м. април 2025г.
3. „Да върнем децата при книгите”- обогатяване на кътовете в учебната стая с книги - инициатива за подаряване на книга от родителите.	Популяризиране на ползите от четенето	Класни ръководители декември 2025г.
Мярка 3. Осигуряване на лесен достъп до книги и до други четива		
1. Организиране на кътове в класните стаи на тема ”Книгите на мама и татко; баба и дядо”	Подкрепа на учениците при избор на четива и провокиране на интереса им	Според графика Кл. ръководители
2. Провеждане на дарителска кампания за създаване на кътове на книгата в класните стаи.	Привличане на родителите като партньори в процесите на ограмотяване и развитие на езикови умения	Класни ръководители
3.Читалня в класната стая, в ГЦОУД и дейности по интереси. Четене на открито. Читателски дневник. Моята любима книга. Любим автор. Състезание по четене. Състезание по краснопис. Състезание по правопис. Награди – грамоти.	Подкрепа на заниманията за четене в ЦДО от родителите.	Групи ЦДО 1-4 клас, постоянен
Цел 3. Повишаване на равнището на грамотност ЧК – Четем с родителите. Любими книжки от детството на родителите ми. Анкета: Защо трябва да четем? Четене с разбиране – практическа задача от анкетата.	Подпомагане от родителите за увеличаване и насърчаване на децата към четене	Род. комитети по класове м. декември
Мярка 1. Оценяване на равнището на грамотност		
1.Ефективни форми на работа с учениците – Обмяна на добри практики в ЕКК	Кръгла маса в ЕКК Популяризиране на достъпа до книгата	м. април 2025г. кл. р-ли
2. Проверяване на четивната грамотност на учениците в 5 и 6 клас.	Осигуряване на повече възможности за четене на книги в училище /ГЦОУД/ след часовете за самоподготовка .	Групи ЦДО 1-6 клас преподаватели по БЕЛ

Избор на произведение за учениците от 5 и 6 клас

Въпроси за основно разбиране на текста:

- Какво се случва в тази история/разказ?
- Кой са основните герои в книгата? Какво можеш да ни кажеш за тях?
- Къде се развива действието на историята?
- Как завършва историята?
- Какъв е основният проблем, пред който се изправят героите, и как го решават?

Въпроси за причинно-следствени връзки:

- Защо героят постъпи по този начин?
- Какво щеше да се случи, ако героят беше направил нещо различно?
- Как героите промениха своето поведение по време на историята?
- Какво беше последиствието от действията на главния герой?

Въпроси за чувствата и мислите на героите:

- Как се чувства героят в началото на историята? А в края?
- Как мислиш, че героят би се почувствал, ако беше на мястото на друг герой?
- Какво те кара да мислиш, че героят е щастлив/тъжен/гневен?
- Ако ти беше на мястото на главния герой, как би реагирал в тази ситуация?

Въпроси за развиване на критично мислене:

- Каква е главната идея на тази история?
- Какъв урок можем да научим от книгата?
- Мислиш ли, че историята е реалистична или фантастична? Защо?
- Какво би променил/а в историята, ако ти беше авторът?

Въпроси за предсказване на събития:

- Как мислиш, че ще се развие историята след това?
- Какво ще се случи с героите по-нататък според теб?

Въпроси за свързване с личен опит:

- Случвало ли ти се е нещо подобно на това, което се случва в историята?
- Има ли герой, който ти напомня на някого, когото познаваш?
- Как мислиш, че би се почувствал в такава ситуация?

Въпроси за визуализация на историята:

- Как си представяш мястото, където се развива действието?
- Как мислиш, че изглежда главният герой? Опиши го.
- Каква картина ти изниква в главата, когато четеш тази част от книгата?

Въпроси за сравнение и контраст:

- Как се различава тази история от други, които си чел/а?
- Кои герои от книгата са най-различни помежду си? А кои си приличат?
- Как тази история е подобна или различна от нещо, което си преживял/а?
- **Въпроси за изводи:**
- Какъв извод можеш да направиш от тази история?
- Какви подсказки в текста ти помогнаха да разбереш какво ще стане накрая?

Творчески въпроси: Ако можеше да добавиш нов герой в историята, какъв щеше да бъде той?

- Какво ново приключение би предложил/а на героите?
- Мислиш ли, че историята може да има продължение? Какво ще се случи в него?

Тези въпроси не само помагат на децата да разберат текста, но и насърчават развитието на критическото им мислене,

креативност и умения за анализ на информация.		
Мярка 2. Оптимизиране на стандартите за учебно съдържание и на учебните програми	Всеки ученик може да се ориентира при търсенето на книги и е прочел поне една книга.	класни ръководители
1. Участие в дискусия по въпроси на началното огромяване в българското училище, организирана от МОН, както и други подобни срещи и изяви.		
Мярка 3. Повишаване на квалификацията на учителите за повишаване на равнището на грамотност		
1. Участие в дебати, разговори в ЕКК. Възможности на учениците за работа с различни видове текст и когнитивни равнища, оказване на своевременна помощ	Получаване на обективна информация относно възможностите на учениците за работа с различни видове текст и когнитивни равнища, оказване на своевременна помощ	Кл. р-ли нач. курс, Ежемесечно
2. Използване на различни интерактивни средства в часовете по ЗП и ИУЧ за повишаване на речево- комуникативната култура на учениците и засилване интереса към БЕЛ. Отворени врати /открити уроци в ИУЧ във 2 и 3 клас.	Описание на уменията на учениците за работа с различни типове текст според формата, типа и контекста.	Кл .р-ли м. декември 2024г. м. март 2025г.
Цел 4. Увеличаване на участието и приобщаването и приобщаването		
Мярка 1. Преодоляване на социално-икономическата неравнопоставеност	Усъвършенстване на държавните образователни изисквания за учебното съдържание и на учебните програми по БЕЛ в началния етап на основното образование	Кл. р-ли нач. етап
1. Организиране на занимания по четене и по БЕЛ в рамките на целодневната организация на учебния ден за учениците от 1-7 клас на тема: „Мишката остави- на книгата се наслади“- почивен ден за компютъра		
2. Техника на четене – тренажор	Обучени учители от прогимназиялния етап за прилагане на съвременни практики в обучението	Ежегодно Преподаватели-БЕЛ
3. Състезание за най-бърз четец „Минута е много” в ЦДО	Създаване на условия за по-ефективна работа в мултикултурна среда.	април-май 2025г. преподаватели
Мярка 2. Преодоляване на неравнопоставеността	Въвеждане на иновативни практики	Главни учители
1. Подпомагане за деца ,които имат затруднения с четенето , чрез включването им в различни прояви – публично четене, изработване на табла за езиковите норми и правила, изработване и представяне на презентации.		
2. Организиране на допълнителни занимания по четене и по български език в рамките на целодневното обучение и консултации по предмети.		
Мярка 3. Преодоляване на дигиталната пропаст	Създаване на условия за целенасочена подкрепа на учениците, които срещат затруднения при четенето	м. февруари 2025г. преподаватели-БЕЛ- 1-7клас
1. Участие в обучителни семинари, организирани от РУО Габрово	Проверка и оценяване на четивната техника на учениците	ЦДО – начален етап м. април 2025г.
Координационен механизъм по отчитане на плана	Проверка и оценяване на четивната техника на учениците	Главни учители декември 2024г.

1. Изготвяне и представяне в РУО на отчет за изпълнението на училищния план за насърчаване и повишаване на грамотността		
	Организиране на допълнително обучение по български език	Класни ръководители, главни учители, възпитатели постоянен
	Учениците повишават успеха си в училище.	Класни ръководители, главни учители, възпитатели постоянен
Иновативните методи за преподаване – Открити практики във 2 и 3 клас. Групи ЦОУД	Приложение в практиката на иновативните методи за преподаване	Класни ръководители, главни учители, възпитатели М. май 2025г
Открити практики във 2 и 3 клас. Групи ЦОУД	Приложение на ИКТ	Групи ЦДО – начален курс месец май 2025г
Напредък на грамотността - ИУЧ БЕЛ и групи ЦОУД	Отчет и анализ за състоянието и напредъка на грамотността	Класни ръководители, главни учители, възпитатели ; м. май 2025г.
Месец на книгите	Проверка и оценяване на четивната техника на учениците. Отчет – напредък. Умения за четене, писане и разбиране на текст.	Всички учители м. май/юни 2025г.

Измерването на напредъка в четенето е ключов аспект от развитието на грамотността при учениците и помага на учителите и родителите да проследят ефективността на обучението и усъвършенстването на уменията за четене.

Подходи и методи за измерване на напредъка в четенето:

1. Тестове за четивна грамотност

Какво представляват: Това са стандартни тестове, които измерват уменията на ученика да чете и разбира текстове. Тестовите включват въпроси за основните идеи, детайлите в текста, извличане на информация, правене на изводи и др.

Как помага: Тези тестове дават ясна картина за нивото на четене на ученика и показват областите, в които той се нуждае от подобрене.

2. Тест за четене на глас (скорост и точност)

Какво представлява: Учителят измерва скоростта и точността на четенето.

Как помага: Скоростта на четене и броят на грешките могат да се измерват редовно, за да се проследи подобрието във времето. Това е индикатор за развитието на плавното и точно четене.

3. Четене с разбиране

Какво представлява: След като ученикът прочете текст, му се задават въпроси, за да се провери дали е разбрал смисъла на текста. Въпросите могат да бъдат свързани със съдържанието, посланията или контекста на текста.

Как помага: Това измерва не само способността на ученика да прочита думите, но и да разбира значението на текста, да прави изводи и да извлича основната информация.

4. Проследяване на речниковия запас

Какво представлява: Учениците си водят дневник на новите думи, които научават по време на четене, и се оценява как разбират и използват тези думи в различни контексти.

Как помага: Речниковият запас е важен показател за напредъка в четенето, тъй като богатият речник улеснява разбирането на по-сложни текстове.

5. Оценка на четивния интерес

Какво представлява: Учителят оценява нивото на интерес на ученика към четене чрез въпроси като „Коя е любимата ти книга? Какво е посланието? Какво се случва в тази история/разказ? Кои са основните герои в книгата? Какво можеш да ни кажеш за тях? Къде се развива действието? Как завършва историята? Какъв е основният проблем, пред който се изправят героите, и как го решават? Какво най-много ти харесва в четенето?“.

Как помага: Четивният интерес е важен, защото учениците, които се наслаждават на четенето, е по-вероятно да четат повече и да развиват по-бързо уменията си.

6. Портфолио с текстове

Какво представлява: Учениците поддържат портфолио с текстове, които четат и анализират, като същевременно записват бележки, обобщения или мнения за прочетеното. Любими цитати, мисли, поуки.

Как помага: Това позволява да се види напредъкът в разбирането и анализа на текстовете, както и в способността на ученика да формулира мисли писмено.

7. Използване на четивни нива (буквени или числови)

Какво представлява: Много системи за оценка използват буквени или числови нива за оценка на уменията на ученика по четене. Например, книгите и тестовите могат да бъдат класифицирани по ниво на трудност, а учениците могат да се преместват към по-високи нива, когато са готови.

Как помага: Проследяването на прогреса по тези нива дава ясен показател за напредъка на ученика и осигурява възможност за индивидуализиране на обучението.

8. Самооценка на учениците

Какво представлява: Учениците са насърчавани да правят самооценка на своите умения за четене. Те попълват анкети и пишат за това как се чувстват относно четенето, какви текстове намират за трудни и какви успехи са постигнали.

Как помага: Самооценката помага на учениците да развият по-добро разбиране за собствения си напредък и да осъзнават какво още могат да подобрят.

9. Наблюдение на поведението при четене

Какво представлява: Учителят наблюдава как ученикът се справя с четенето на различни видове текстове. Например, дали започва самостоятелно да чете книги, каква е неговата мотивация и колко време посвещава на четенето.

Как помага: Наблюдението на естественото поведение на ученика по отношение на четенето дава ценна информация за неговото отношение към него и развитието на грамотността.

10. Регулярни срещи за оценка на напредъка

Какво представлява: Провеждане на регулярни срещи между учителите, родителите и учениците за обсъждане на напредъка в четенето.

Как помага: Тези срещи могат да помогнат за идентифицирането на силните и слабите страни на ученика и за планиране на допълнителни дейности или интервенции за подобряване на уменията за четене.

Заклучение

Измерването на напредъка в четенето е сложен процес, който трябва да включва както количествени, така и качествени методи. Комбинацията от тези подходи ще помогне на учителите и родителите да получат пълна картина на развитието на грамотността на учениците и да им предоставят необходимата подкрепа за по-нататъшен напредък.

Основно училище „Ран Босилек“ ще работи за повишаване на грамотността по няколко важни причини, които са в съответствие с общите цели на образователната система и нуждите на учениците:

1. Подобряване на образователните резултати

Основна цел на всяко училище е да гарантира, че учениците овладяват основните умения за четене, писане и разбиране на текст. Повишаването на грамотността пряко влияе върху успеха на учениците във всички предмети. Колкото по-грамотни са учениците, толкова по-добре могат да се справят с учебния материал и задачите, които изискват разбиране на текст и информация.

2. Подготовка за бъдещето

В съвременния свят грамотността е основно умение за успех в живота. Учениците, които са функционално грамотни, могат да се справят с всекидневни задачи като работа с документи, търсене на информация онлайн и критично мислене. Училището иска да гарантира, че неговите ученици ще бъдат подготвени за тези предизвикателства, както в личния живот, така и в професионален план.

3. Справяне с ниски нива на грамотност

Ако има индикации за ниски нива на грамотност сред учениците, учителите са длъжни да предприемат мерки за справяне с този проблем. Липсата на основни умения за четене и писане ще затрудни учениците в по-нататъшното им образование и ще ограничи възможностите им за личностно и професионално развитие.

4. Насърчаване на култура на четене

Едно от най-важните умения, които учителите искат да насърчат, е любовта към четенето. Четенето не само развива когнитивните способности, но също така обогатява речника, подобрява концентрацията и стимулира въображението. ОУ „Ран Босилек“ иска да създаде среда, в която учениците активно да четат и да се интересуват от художествена литература.

5. Отговорност към обществото

ОУ „Ран Босилек“ има социална отговорност да допринася за изграждането на грамотни и образовани граждани. Ние осъзнаваме, че грамотността е основен фактор за развитието на активни и информирани граждани, които могат да участват в обществените процеси, да вземат информирани решения и да допринасят за развитието на обществото.

6. Подкрепа на учениците с допълнителни нужди и работа в екип с ресурсни учители

Училището ще работи за повишаване на грамотността, за да подкрепи ученици с различни образователни нужди, както и ученици с трудности в обучението или с различни социално-икономически предизвикателства.

7. Регулярна оценка на напредъка от всички педагози

Редовното проследяване на напредъка на учениците е важно, за да се определи дали използваните методи са ефективни.

Чрез честото оценяване на напредъка учителите могат да направят необходимите корекции в учебните си планове и стратегии, за да осигурят по-добра подкрепа на учениците. Целта е да се създаде подкрепяща учебна среда, в която всеки ученик да има напредък, да се работи върху учениковите дефицити, за да може всяко дете да развие своите умения по начин, който е най-подходящ за неговите нужди. Работата за повишаване на грамотността е от съществено значение за успешното обучение и развитие на учениците в ОУ „Ран Босилек“.

Настоящият план е приет на заседание на ПС с протокол № 10/27.09.2024г. година и е утвърден със заповед на директора на училището